

Spis treści

Spis rycin, XI

Spis tabel, XIII

Przedmowa do wydania polskiego, XVII

Przedmowa, XXI

Podziękowania, XXV

1. Badanie rozwoju społecznego, 1

Stawiane pytania, 1

Badanie dzieci a badanie rozwoju, 2

Opis i wyjaśnienie, 4

Tematyka badań, 9

Koncepcje i założenia wstępne, 13

Zmiany wyobrażeń na temat dzieciństwa, 13

Główne ramy teoretyczne, 17

Teoria dziś, 30

Rozważania metodologiczne, 32

Natura badań naukowych, 33

Plan badawczy, 38

Uzyskiwanie i analiza wyników, 43

Podsumowanie, 45

2. Biologiczne podstawy rozwoju, 47

Perspektywa ewolucyjna, 48

Adaptacja, selekcja, przetrwanie, 48

Porównanie międzygatunkowe, 52

- Narzędzia sygnalizacji społecznej, 55*
- Biologiczne podstawy rozwoju emocjonalnego, 57*
- Ewolucja kulturowa, 62*
- Genetyka zachowania, 66
 - Mechanizmy przekazu genetycznego, 68*
 - Metody genetyki zachowania, 70*
 - Na styku dziedziczenia i wychowania, 76*
- Podstawy indywidualności, 83
 - Temperament, 83*
 - Różnice związane z płcią, 96*
- Podsumowanie, 103
- 3. Tworzenie pierwszych związków, 107
 - Wczesne interakcje, 109
 - Stadia rozwoju interakcji, 109*
 - Regulacje biologiczne, 110*
 - Interakcje twarzą w twarz, 112*
 - Styl interakcyjny, 118*
 - Od komunikacji niewerbalnej do werbalnej, 121
 - Podzielanie tematu, 122*
 - Wzajemności intencjonalność, 124*
 - Gestykulacja, 127*
 - Odniesienie społeczne, 130*
 - Początki używania języka, 131*
 - Przywiązanie: jego istota i rozwój, 138
 - Definicja i charakterystyka przywiązania, 138*
 - Teoria Bowlby'ego, 139*
 - Powstanie pierwszych relacji przywiązania, 142*
 - Wybór obiektu przywiązania, 147*
 - Późniejsze osiągnięcia rozwojowe, 150*
 - Przywiązanie: różnice indywidualne, 152
 - Poczucie bezpieczeństwa - brak pewności, 152*
 - Warunki poprzedzające, czyli antecendensy: hipoteza wrażliwości matki, 158*

Następstwa, czyli konsekwencje: hipoteza kompetencji, 160
Ciągłość międzypokoleniowa?, 162

Podsumowanie, 166

4. Pojęcie „ja”, pojęcie drugiej osoby, 169

„Ja”, 170

Samoświadomość: narodziny „ja”, 171

Pojęcie „ja”: jak dzieci postrzegają siebie, 175

Poczucie własnej wartości (oryg. self-esteem) jak dzieci oceniają same siebie, 181

„Ja” emocjonalne, 185

Wiedza na temat innych ludzi, 187

Relacje „ja”-inny, 188

Opisywanie innych ludzi, 192

Przypisywanie innym osobom stanów wewnętrznych, 196

Dziecięca teoria umysłu, 200

Rozwój ról związanych z płcią, 205

Natura psychicznych różnic związanych z płcią, 206

Rozwój rozumienia rodzaju i wiedzy na temat ról płciowych, 211

Kształtowanie się zachowań typowych dla płci pod wpływem oddziaływań społecznych, 215

Konstruowanie pojęcia rodzaju przez dzieci, 221

Podsumowanie, 223

5. Rodzina, rodzice i socjalizacja, 227

Rodzina jako system, 227

Podstawy teorii systemów, 228

Wzajemne wpływy w obrębie rodziny, 230

Stabilność i zmiana, 233

Istota wpływów rodzicielskich, 238

Perspektywa międzykulturowa, 239

Syle wychowawcze, 243

Rola matki i rola ojca, 247

Systemy przekonań rodziców na temat dziecka i jego rozwoju, 249

Deficyty w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, 253

Procesy socjalizacyjne, 259

Założenia teoretyczne, 259

Rola socjalizacji w rozwoju procesów poznawczych, 262

Socjalizacja emocji, 269

Podsumowanie, 275

6. Od bycia kontrolowanym do samokontroli, 277

Techniki kontroli rodzicielskiej a posłuszeństwo dziecka, 279

Posłuszeństwo i nieposłuszeństwo, 279

Rola opiekunów, 282

Uczenie się reguł życia społecznego, 286

Pierwsze przejawy rozumienia reguł, 287

Rutynowe czynności życia rodzinnego jako okazja do uczenia się, 289

Wpływ rodzeństwa, 295

Konwencje i moralność, 299

Zachowanie pro- i antyspołeczne, 301

Empatia i altruizm, 301

Różnice indywidualne w zachowaniu prospołecznym, 306

Natura i rozwój agresji, 310

Biologiczne i społeczne determinanty zachowań agresywnych, 317

Rozwój moralny, 325

Teoria Piageta, 326

Teoria Kohlberga, 330

Postępowanie moralne i jego związek z moralnym rozumowaniem, 336

Rozwój sumienia, 339

Wpływ sposobu socjalizacji na rozwój moralny, 343

Podsumowanie, 345

7. Pozarodzinne czynniki wpływające na rozwój dziecka, 349

Związki z rówieśnikami, 350

Natura i funkcje, 350

Kierunki rozwoju, 354

Dzieci popularne, odrzucone i ignorowane, 358

Przyjaźń i samotność, 365

Współdziałanie w grupie rówieśniczej, 369

Obszary wzajemnego oddziaływania rodziny i rówieśników, 374

Dziecko w społeczeństwie, 377

Szkota jako system społeczny, 379

Bezrobotni rodzice i dzieci żyjące w biedzie, 386

Mniejszości etniczne, 392

Dziecięce rozumienie społeczeństwa, 401

Podsumowanie, 404

8. Doświadczenie społeczne i jego następstwa, 407

Czy zmiany są odwracalne, czy nieodwracalne?, 408

Wydarzenia traumatyczne we wczesnym dzieciństwie i okresy krytyczne, 408

Ostry stres, 412

Długotrwałe doświadczanie traumatycznych wydarzeń, 415

Wielość możliwych skutków, 423

Podatność a odporność, 424

Ścieżki rozwoju, 429

Ciągłość i zmiana, 437

Przewidywanie wystąpienia zaburzeń, 438

Mechanizmy rozwoju, 443

Podsumowanie, 448

Bibliografia, 451

Indeks nazwisk, 493

Indeks rzeczowy, 505